

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/247/2020
Identifikačné číslo spisu: 7118204928
Dátum vydania rozhodnutia: 25.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7118204928.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu A. A. V., bývajúceho v T. P. XXX, proti žalovanej Slovenskej advokátskej komore, so sídlom v Bratislave, Kolárska 4, IČO: 30 795 141, zastúpenej doc. JUDr. Radomírom Jakobom, PhD., advokátom v Košiciach, Štefánikova 993/50, o ochranu pred diskrimináciou, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 37 C 16/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 12. februára 2020 sp. zn. 9 Co 139/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 15. novembra 2018 č. k. 37 C 16/2018 - 137 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa voči žalovanej domáhal náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 60 000,- eur z dôvodu porušenia práva na rovnaké zaobchádzanie; zároveň priznal žalovanej voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnej výške. V odôvodnení svojho rozhodnutia s poukazom na § 2 ods. 1 až 3, § 2a ods. 2, § 9 ods. 1 až 3, § 2 ods. 1 až 9 zákona č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov [(Antidiskriminačný zákon) ďalej len „Antidiskriminačný zákon“] a § 100 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „Občiansky zákonník“) uviedol, že rozhodnutím predsedníctva žalovanej z 15. októbra 2004 (keď v písomnom vyhotovení rozhodnutia je nesprávne uvedený dátum 10. septembra 2004) bol žalobcovi pozastavený výkon advokácie podľa § 8 ods. 2 písm. b/ zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov z dôvodu, že proti nemu bolo začaté trestné stíhanie. Ako súd prvej inštancie ďalej uviedol, predmetným rozhodnutím žalovanej nedošlo k namietanému protiprávnemu diskriminačnému konaniu žalovanej, ktoré by vyvolalo ujmu, alebo by bolo spôsobilé vyvolať ujmu na strane žalobcu ako diskriminovanej osoby, a to z dôvodu, že žalobca nie je v postavení diskriminovanej osoby, t.j. osoby, s ktorou sa zaobchádza menej priaznivo oproti osobe, s ktorou sa v čase tohto zásahu (15. októbra 2004) zaobchádza, resp. pred časom tohto zásahu zaobchádzalo, alebo by sa v čase tohto zásahu mohlo zaobchádzať v porovnateľnej situácii. Preto

súd prvej inštancie zdôraznil, že žalobca by musel byť nejakou formou, resp. nejakým konaním, diskriminovaný v čase domnelého zásahu do práva na rovnaké zaobchádzanie vo vzťahu k nemu 15. októbra 2004, a nie až vo vzťahu s namietanému zaobchádzaniu s A. F. v roku 2016. Vzhľadom na vznesenú námietku premlčania žalovanou súd prvej inštancie zároveň konštatoval, že počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby, a to rozhodnutím Predsedníctva žalovanej z 15. októbra 2004 s tým, že uvedený tvrdený zásah do práva na rovnaké zaobchádzanie bol jedným konaním žalovanej, aj keď účinky mohli pretrvávať po dlhú dobu. Nasledujúcim dňom, teda 16. októbra 2004 začala plynúť trojročná premlčacia doba, kedy žalobca mohol svoje právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát. Vzhľadom na to, že žalobca podal žalobu na súd 24. apríla 2018, teda po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej doby, ktorá uplynula 16. októbra 2007, nebolo možné žalobcovi uplatnené právo priznať a keďže žalobcom uplatnený nárok je premlčaný, súd prvej inštancie bližšie neskúmal existenciu subjektívneho práva žalobcu a nevykonával dokazovanie ohľadom žalobcom navrhovanej výšky nemajetkovej ujmy. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 12. februára 2020 sp. zn. 9 Co 139/2019 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1, 2 C.s.p. potvrdil a rozhodol tiež o trovách odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v danom prípade žalobcom uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch z dôvodu diskriminačného konania žalovanej voči nemu je premlčaný. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd poukázal na judikát R 58/2014, v zmysle ktorého právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom nemajetkovej povahy, ktoré podlieha premlčaniu a počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady za spôsobenú nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby a premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo. Preto odvolací súd uviedol, že v prejednávanej veci k takémuto zásahu (neoprávnenému konaniu žalovanej) došlo vydaním rozhodnutia Predsedníctva žalovanej z 15. októbra 2004, pričom žalobca podal žalobu až dňa 24. apríla 2018 na súde prvej inštancie, preto správne súd prvej inštancie konštatoval márne uplynutie premlčacej lehoty a z dôvodu žalovanou vznesenej námietky premlčania na túto skutočnosť prihliadal, čo sa odrazilo v rozhodnutí, ktorým žalobu bez prejednávania vo veci samej zamietol. Zároveň odvolací súd s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 22. júna 2016 sp. zn. 3 Cdo 18/2016 uviedol, že súd v občianskom súdnom konaní sa môže zaoberať vznesenou námietkou premlčania bez toho, aby skúmal samotnú existenciu subjektívneho práva veriteľa, čím je uprednostnené hľadisko procesnej ekonómie (R 29/1983), preto nebol dôvod bližšie skúmať existenciu subjektívneho práva žalobcu, t.j. či došlo alebo nedošlo v danom prípade k diskriminačnému konaniu žalovanou. Záverom odvolací súd ohľadne nesprávneho posúdenia otázky začiatku plynutia premlčacej lehoty ešte podotkol, že na začiatok plynutia premlčacej lehoty nemôže mať vplyv skutočnosť, že v čase vydania rozhodnutia o pozastavení výkonu advokácie žalobcovi, prípadne v období pred vydaním tohto rozhodnutia, nedošlo zo strany žalovanej k takému konaniu, resp. porovnateľnému konaniu voči inej osobe, pretože uvedená otázka má vplyv pre posúdenie (ne)dôvodnosti žaloby vo veci samej, t.j. pre posúdenie, či došlo k dodržaniu zásady rovnakého zaobchádzania. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 C.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s tým, že odvolací súd nesprávne posúdil právne následky samotnej diskriminácie žalobcu, keď rozhodnutia súdov nižších inštancií sú naviazané na nárok na finančné odškodnenie, pričom dovolateľ si uplatnil finančné odškodnenie len subsidiárne k ochrane pred nerovnakým zaobchádzaním. Podľa názoru dovolateľa, sa konanie obsahujúce v sebe prvky diskriminácie zo zákona nepremlčuje. Dovolateľ nesúhlasil s konštatovaním súdov nižších inštancií, že konanie žalovanej nenieslo v spôsobe konania voči nemu znaky diskriminácie, nakoľko svoj nárok odvodzoval zo skutočnosti, že príslušná prokuratúra začala trestné stíhanie inej osoby za porovnateľný skutok, ako to bolo v prípade žalobcu, pričom táto osoba

bola v tom istom spoločenskom postavení, avšak s touto osobou konala žalovaná úplne iným spôsobom.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k podanému dovolaniu zdôraznila, že žalobca si v konaní uplatnil predovšetkým nemajetkovú ujmu v peniazoch z dôvodu zásahu do jeho práva na rovnaké zaobchádzanie, neuplatnil si však určenie, že došlo k zásahu do jeho práva na rovnaké zaobchádzanie. Preto žalovaná zdôraznila, že právo na nemajetkovú ujmu podlieha premlčaniu a navrhla dovolanie žalobcu odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana spĺňajúca podmienky vysokoškolského právnického vzdelania druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. a/ C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 C.s.p. vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

7. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

11. V prejednávanej veci žalobca nešpecifikoval, z čoho vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania - t. j. či z dôvodu uvedeného v ustanovení § 420 C.s.p. alebo § 421 ods. 1 C.s.p., ale len vo všeobecnosti odkázal na ustanovenie § 419 C.s.p. V zmysle § 428 C.s.p. je dovolateľ povinný o. i. uviesť, z akých dôvodov dovolaním napadnuté rozhodnutie považuje za nesprávne, a tento dovolací dôvod (resp. dôvody) vymedziť spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 C.s.p. Uvedené je podstatné a smerodajné aj pre samotný dovolací súd, pretože ten je v súlade s dispozičnou zásadou viazaný uplatnenými dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.), vrátane ich obsahového i rozsahového vymedzenia, a z iných, než

dovolateľom uplatnených dôvodov, napadnuté rozhodnutie preskúmať nemôže. Preto ak dovolanie nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 C.s.p., tak ako sa to stalo aj v prejednávanej veci, tento nedostatok má za následok odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f/ C.s.p.

12. Pokiaľ žalobca v dovolaní namieta, že odvolací súd nesprávne posúdil právne následky samotnej diskriminácie žalobcu, ako aj jej premlčanie, z obsahu jeho podania (čl. 11 ods. 1 a § 124 ods. 1 C.s.p.) možno uzavrieť, že namieta nesprávne právne posúdenie veci, a teda ak súdy žalobe nevyhoveli, došlo z ich strany k omylu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie veci je prípustným dovolacím dôvodom len, ak sa týka takej právnej (a nie skutkovej) otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.), alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ C.s.p.), pričom dovolateľ je povinný tento dovolací dôvod vymedziť tak, že uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva táto nesprávnosť (§ 432 ods. 2 C.s.p.). V preskúmvanej veci podľa názoru dovolacieho súdu žalobca, s kvalifikovaným vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa (a zároveň dlhoročne pôsobiaci ako advokát), nevymedzil uplatnený dovolací dôvod (nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom) spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 C.s.p. v spojení s § 421 ods. 1 C.s.p., nenastolil, nevymedzil, neformuloval, nepomenoval právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ani neuviedol, v čom spočíva nesprávnosť jej riešenia, ale iba predostrel skutkové tvrdenia (skutočnosti) spochybňujúce správnosť rozhodnutí súdov nižších inštancií, hoci dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 C.s.p.). Absenciu takej náležitosti dovolania - ako už bolo dovolacím súdom uvedené - považuje Civilný sporový poriadok za dôvod pre jeho odmietnutie v zmysle § 447 písm. f/ C.s.p.

13. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu, ktorého dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 C.s.p. (§ 447 písm. f/ C.s.p.), odmietol.

14. Žalovaná bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 C.s.p.) a vznikol jej nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

15. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0, v časti trov konania 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.